

Dihýetül Kelbi

Category: Kitapcy,Sözler,Taryhy şahslar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Dihýetül Kelbi

DIHÝETÜL KELBI (r.a)

■ Dihýetül Kelbi (r.a) kim bolupdyr?

Dihýetül Kelbi (r.a) sahabalaryň iň görnükllileriniň biridir. Ol juda syratly, görmegeý adam bolupdyr. Dihýetül Kelbi Bedir söweşinden öň musliman bolanam bolsa, Bedire gatnaşmandyr, emma Uhuda we beýleki söweşlere gatnaşypdyr. Pygamberimiz (s.a.w): "Jebraýyly (a.s.) gördüm. Dihýe Jebrayyla juda meñzeýär" diýer ekeni. Aýtmaklaryna görä, sahabalar Dihýe bilen elleşenlerinde usullyk bilen onuň goşaryndan gysyp görüpdirler (sebäbi Dihýäniň keşbine girip gelen Jebrayyl bolsa, onda onuň goşar damary ýok bolarmışyn).

Hezreti Aýşa (r.a) enemiz: "Dihýäniň sakgaly, dişleri we ýüzi Jebrayyla meñzäp durardy" diýipdir. Bu meñzeşlikleri sebäpli Jebrayyl perişde (a.s.) adam keşbine girip wahyý getirmekçi bolanynda Hezreti Dihýäniň (r.a) keşbine girip Resulallanyň ýanyna gelermişin.

"Jebrayyl hadisy" ("Jibril hadisy") diýip meşhur bolan hadysda Jebrayyl (a.s.) imany, yslamy we kyýamat alamatlaryny Hezreti Dihýäniň keşbine girip geleninde sorapdyr.

Hezreti Dihýe Siriýa giden söwda kerweninden dolanyp gelende Hezreti Pygamberimize (s.a.w) dürlı sowgatlary getirerde.

Dihýetül Kelbi şeýle gürrüň berýär:

"Bir gezek Pygamberimize (s.a.w) bir yün don we bir jübüt mesi sowgat edipdim. Resulalla olary köneliп sandan çykýança geýdi. Bir gün Şamdan gelenimde Resulallany görmäge bardym. Oňa pisse, badam ýaly zatlary alyp bardym we peksimet (suharik, has takygy uzak sapara ýa-da söweše çykylanda iýmäge niýetlenip taýýarlanylýan çöregiň /gatadylan/ bir görnüşi) sowgat etdim.

Resulla (s.a.w) şol wagt: "Allahym! Ýakynlarymdan seniň üçin iň gowy görünen birini maňa ugrat, olam meniň bilen bile şundan iýsin" diýip dileg etdi.

Şol wagtam Hezreti Abbas (r.a) geldi. Pygamberimiz (s.a.w): "Gel, agamjan! Men Allatagaladan hossalrlarymdan özüň üçin iň golaý adamy ýanyma ugrat we bulary onuň bilen bile iýeli" diýip dileg etdim welin, sen geldiň" diýdi. Soňra Hezreti Abbas (r.a) bilen bile getirenlerimi iýdiler.

Hezreti Pygamberimiz (s.a.w) Wizantiýanyň hökümdary Gerakla yslama çagyryş hatyny Hezreti Dihýeden (r.a) ugradypdy. Hezreti Dihýe (r.a) hijretiň 7-nji ýylynda muharrem aýynda Humsda Gerakl bilen duşuşýar we haty oňa gowşurýar. Gerakl musulman bolmagy niýetine düwenem bolsa, wizantiýalylaryň garşıy çykmagy bilen niýetinden dänýär we Pygamberimize (s.a.w) dürli sowgatlar bilen jogap haty ugradýar.

Hezreti Dihýetül Kelbi Pygamberimizden (s.a.w) soňra (r.a) Şamyň Müzze obasynda ýaşamaga başlaýar we ol ýerde Hezreti Mugawyýanyň (r.a) halyflyk eden döwrüne çenli ýaşapdyr.

■ Sahabalaryň dilinden Dihýetül Kelbiniň hekaýaty

Ebu Bekir Syddyk Hezretleri (r.a.) bu barada şeýle diýýär:

Dihýetül Kelbi arap patşalaryndan biridi. Şol bir bir wagtyň özünde küfür içindedi. Resulalla (s.a.w) bu beýik şahsyýetiň musulman bolmagyny örän arzuw edýärdi. Çünkü Dihýetül Kelbiniň tabynlygynda ýedi yüz adam bardy. Olaryň hemmesi hem baştutanlaryna bagly bolupdyr. Ol musulman bolsa, tabynlygynakylar hem derhal musulmanlygy kabul etjekdi. Günleriň bir günü Dihýetül Kelbi musulman bolmak isledi. Jenaby Allah (j.j) ertir namazyndan soňra munuň buşlugyny Resulla Serwerimize (s.a.w) ýetirdi:

"Ýa, Muhammet! Dihýäniň kalbyna iman nuruny atdyn. Az salymdan ol seniň ýanyňa geler".

Hakykatdanam şeýle boldy. Hezreti Pygamberimiz (s.a.w)

metjitde durka, Dihýe içeri girdi. Resulalla (s.a.w) donuny çykaryp ýere ýazdy we Dihýetül Kelbä donuň üstünde oturmagy buýurdy.

Dihýetül Kelbi Pygamberimiziň bu mylakatlylygyny görüp haýran galdy we egilip mübärek dony ýerden galdyrda gözlerine sürdi, başynyň üstünde goýdy. Derhal şahadat getirdi. Soňra gözýaşlara bogulyp arzyny aýtmaga durdy. Hezreti Resulalla (s.a.w) oňa "Bu ne aglamak, ýa Dihýe?" diýdi. Dihýetül Kelbi şu jogaby berdi:

"Ýa Resulalla! Men birnäge uly günäler etdim. Alladan sora, bularyň kefareti näme? Eger özümi öldürmegi emretseň derhal özüme kast edeýin. Malymdan bir zat sadaka bermegimi islešeň ony hem edeýin".

Mundan soňa Resulalla (s.a.w) sorady: "Seniň nähili günäleriň bar?"

Dihýetül Kelbi şu jogaby berdi:

"Bilşiniň ýaly men arap patyşalaryndan biridim. Gyz perzendimiň bolmagyny hiç haçan islemedim. Olaryň birine aýal boljagyny göz öňüne getirmek meniň üçin iň agyr zatdy. Şonuň üçin ýaňy doglan gyz perzentlerimden ýetmiş sanysyny öldürdim. Elbetde, bu jenaýatlary hut öz elim bilen etdim."

Onuň bu sözlerine Hezreti Pygamberimiz (s.a.w) haýran galmakdan ýaňa doňup galdy. Az salymdan soň Jebraýyl (a.s) perişde geldi we şeýle emretti:

"Ýa, Muhammet! Dihýä aýt, Rebbim buýurýar: "Yzzat we jelalyma ant bolsun, "La ilaha illallah Muhammedün Resulullah" diýen wagtyňda altmyş ýyllyk günälerini bagışladym. Nädip men gyzlaryny öldürrip eden günälerini bagışlamaýyn?!." diýdi.

Elbetde, Jenaby Allah (j.j) "Meni ýatlaň menem sizi ýatlaýyn" diýmeyär. Ýagny, "Siz meni tagat we ybadat bilen ýatlaň, menem sizi sogap bilen ýatlaýyn" diýyär. Allanyň sizi ýatlamagy, siziň Ony ýatlamagyňzdan has beýikdir we örän ýokardadır.

Aýaty şeýle manyda düşündirmeli bolýar:

– Siz toba bilen meni ýatlasaňyz, menem sizi magfyret bilen ýatlaryn. Siz meni doga bilen ýatlasaňyz, men siziň dogaňyzy kabul etmek üçin ýatlaryn. Siz yhlas bilen meni ýatlasaňyz, menem sizi halas etmek üçin ýatlaryn. Siz meni öýüňizde ýatlasaňyz, men sizi gabryňyzda ýatlaryn. Siz meni ýalňyz wagtyňyz ýatlasaňyz, men sizi aýgytly pursatlarda ýatlaryn. Siz meni hylwatlarda ýatlasaňyz, men sizi sähralarda ýatlaryn.

Taryhy şahslar